

Puheenjohtajan palsta

Illat pimenevät ja syksy tekee tuloaan, onneksi työväenopiston kurssit ja kirjansidontakurssit ovat alkaneet. Ja vaikka ei olisikaan mukana jollain kurssilla, syksyisin ja talvisin on kiva keskittyä käsitöiden pariin. Jollekin se on neulomista, jollekin pitsinnypläystä. Jollekin puutöitä nikkari-verstaalla.

Käsitöiden lisäksi myös lukemista vapaa-ajan harrastuksena painotetaan kovasti. Syyskuussa 8.9. vietettiin Read hour -tapahtumaa, jolloin kehoitettiin kansalaisia lukemaan sunnuntai-iltana klo 19-20. Lukemaan, keskittymään ja rauhoittumaan. Kansalliskirjaston entinen johtaja Kai Ekholm on huolissaan lukemisharrastuksista. Hän kirjoitti Helsingin Sanomissa: ”Kolmannes suomalaisista lukee pari kirjaa vuodessa. Viiteen kirjaan pääsee vain viidennes. Kymmenen kirjaa vuodessa lukevia on 15 prosenttia kansasta. Kirjaa luetaan päivittäin 8–13 minuuttia, seniorit lukevat lähes 20 minuuttia.” Nämä luvut pistävät miettimään.

Kirjansidokset pohjoismaista -näyttely on ollut ja tulee vielä olemaan iso ponnistus Espoon kirjansitojat ry:ltä. Kirjat, jotka näimme Kansalliskirjastossa helmikuussa 2018, ovat nyt tulossa takaisin Tanskasta. Olarissa ne pakataan ja lähetetään takaisin omistajilleen. Sitten on sekin homma taputeltu. Puheenjohtajan ominaisuudessa esitän suuren kiitoksen kaikille tähän suurprojektiin osallistuneille. Työtunteja tuli paljon... niin ja tulee vielä. Haastavienkin hankkeiden läpivienti yhdessä on kuitenkin aina palkitsevaa.

Hyvää syksyn alkua kaikille.

Ritva Kurittu-Kalaja
puheenjohtaja

Ordförandens spalt

Kvällarna mörknar och hösten gör sin ankomst, till all tur så börjar arbetarinstitutets kurser och bokbindningskurserna har startat. Och fast man inte är med på någon kurs, så under hösten och vintern är

det trevligt att koncentrera sig på något handarbete. För en del är det stickning, andra spetsknyppling. Andra är i snickarverkstaden med träslöjd. Förutom hantverk så har man gått in för att på fritiden läsa mycket. Den 8.9. höll man en Read hour tillfälle, som man uppmanade folket att läsa på söndagskvällen mellan kl. 19 och 20. Läsa, koncentrera och lugna ner sig. Nationalbibliotekets tidigare chef Kai Ekholm är bekymrad över läsitresset. Han skrev i Helsingin Sanomat: ”En tredjedel av finländarna läser ett par böcker under året. Upp till fem böcker kommer endast var femte. Till tio böcker per år läses av 15 procent av befolkningen. Boken läses dagligen 8 – 13 minuter, seniorer läser nästan 20 minuter.” Detta sätter en att fundera.

Nordiska Bokband-utställningen har varit och kommer ännu att vara en stor utmaning för Esbo Bokbindare rf. Böckerna, som vi såg på Nationalbiblioteket i februari 2018, är på kommande tillbaka från Danmark. I Olars skall de packas och sändas tillbaka till ägarna. Sedan är det arbete slutfört. Som ordförande framför jag ett stort tack till alla som deltagit i detta stora projekt. Arbetstimmar har varit många ... och det är inte slut ännu. Utmanande uppgifter kan utföras tillsammans och är alltid givande.

En god början på hösten.

Ritva Kurittu-Kalaja
ordförande

Yhdistyksemme 21 -vuotisvuosijuhla

Tervetuloa yhdistyksemme 21 -vuotisvuosijuhlaan lauantaina 19.10. 2019 klo 14-16 Näyttelykeskus Weege, Ahertajantie 5, Lumière-kabinetti

- Toimittaja ja dokumentaristi Tommi E. Virtanen kertoo työstään, kirjoistaan ja kirjan kirjoittamisesta.
- Mahdollisuus ostaa Tommi E. Virtasen kirja, varaa käteistä mukaan.
- Kahvitarjoilu

Tommi E. Virtasen kirjoittamia kirjoja:

- Tuure Kilpeläinen & Kaihon Karavaani: Karavaanin Matkassa, 2018
- Suomen huutokauppakeisari – Keisarin vanhat aarteet 2017

- Vapaa valitsemaan – tositarinoina raitistumista 2015
- Mun tie – Läpi Smackin, Ballsin ja kosteiden vuosien etc. 2012
- Aatteleppa ite! - Jope Ruonansuu, Suomen hauskin mies 2006

- Suomen huutokauppakeisari – Keisarin vanhat aarteet 2017
- Vapaa valitsemaan – tositarinoina raitistumista 2015
- Mun tie – Läpi Smackin, Ballsin ja kosteiden vuosia etc. 2012
- Aatteleppa ite! – Jope Ruonansuu, Suomen hauskin mies 2006

Syysretki Pietariin 8.8.2019

Viisitoista Espoon kirjansitojien jäsentä matkasi Allegro-junalla Pietariin tutustumaan Venäjän kansalliskirjastoon. Kirjasto on yleinen, kaikille avoin kirjasto, joka on perustettu vuonna 1795. Siellä on nykyisin 38 miljoonaa kirjaa, joten se on yksi maailman suurimmista.

Pietarin asemalla meitä oli vastassa oppaamme ja tulkkimme Valentina Makarova ja autokuski Andrey. Jatkoimme sieltä suoraan Venäjän kansalliskirjaston restarointiosastolle.

Siellä meille esiteltiin heidän käyttämiään työmenetelmiä, materiaaleja ja työkaluja. Ne olivat valtaosin meillekin tuttuja. Erään teräspellistä

Förenings 21-årsfest

Välkommen till vår förenings 21-årsfest lördagen den 19.10.2019 kl. 14 – 16 Utställningscentret Weegee, Flitarvägen 5, Lumière-kabinetten

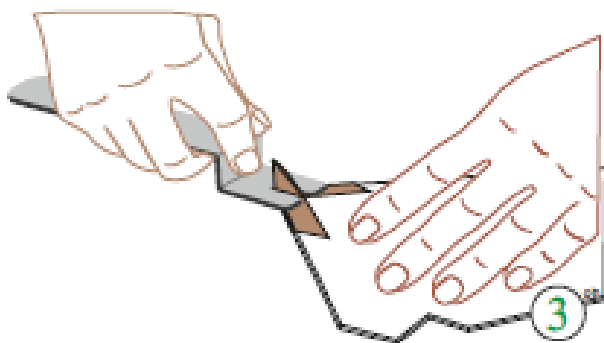
- Redaktören och dokumentaristen Tommi E. Virtanen berättar om sitt arbete, sina böcker och skrivandet av bok.
- Möjlighet att köpa Tommi E. Virtanens böcker, reservera kontanter.
- Kaffeservering.

Tommi E. Virtanens författade böcker:

- Tuure Kilpeläinen & Kainon Karavaani. Karavaanin matkassa, 2018

taitellun työkalun käyttötarkoitus selvisi vasta työnäytöksessä.

Sen avulla kannen nahkainen kulmavahvike puristetaan paikalleen. Tärkeä työvaihe on kiristää nahka tiiviisti kulman ympärille työntämällä työkalulla kohti kulmaa. Sitten ylimääräinen osa leikataan pois ja varmistetaan kiinnitys kevein vasaraniskuun. Yksinkertainen, mutta varmaankin toimiva menetelmä.

Meitä retkeläisiä kiinnosti kovasti myös äsken näkemämme taidokkaasti tehdyt laminoinnit. Restarointiosaston johtaja Julia Siplaeva näytti siitä lisää esimerkkejä, sekä laitetta, jolla niitä tehdään.

Esimerkiksi vanhoja sanomalehden sivuja korjattiin laminoimalla kummallekin puolelle todella ohut kalvo, josta huolimatta teksti näkyi lähes täysin läpi.

Samaa tekniikkaa käytettiin myös vanhojen kuluneiden ja repaleisten kirjansivujen korjauksiin. Sittomalla sivut sen jälkeen uudelleen saadaan toimiva ja edelleen turvallisesti luettavissa oleva kirja.

Lounaan jälkeen siirryttiin Venäjän Kansalliskirjaston päärakennukseen, jossa meidät vastaanotti Nadezda Zagorskaja. Kävelykierroksen aikana hän kertoi tarkemmin eri osastoista ja niiden kokelmista.

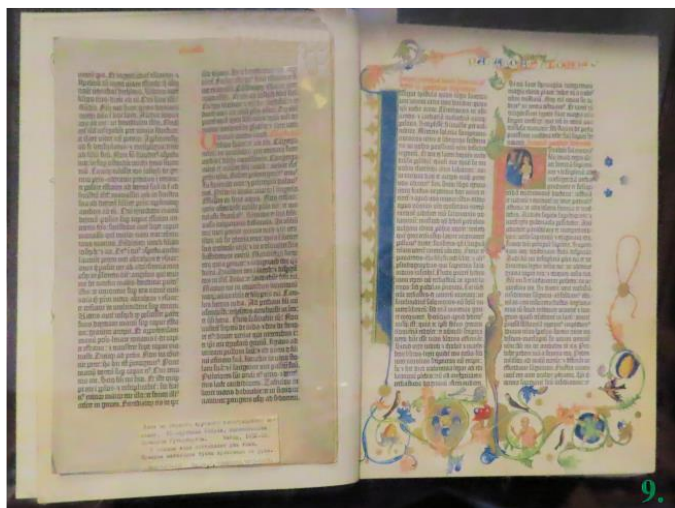

Käytävien varsilla olevissa monissa laatikostoissa oli kortit kaikista niistä miljoonista kirjoista.

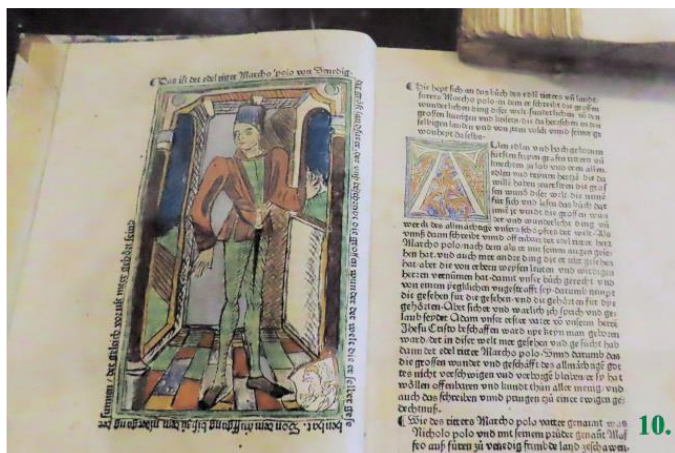

Rotunda sali

Hyvin valolta suojatuissa vitriineissä oli lukuisia kirjoja painettujen kirjojen alkuajoilta.

Gutenbergin aikainen kehtopainate. Kuvassa 42- rivisen Raamatun sivu vuodelta n.1452.

Marco Polon historiaa kuvaavan kirjan sivu vuodelta 1481

Kiitokseksi kaikki esittelijät saivat Hannu Laineen ojentamana KAUNISTA - Kirjansidokset Pohjoismaista näyttelyn näyttelyluetteloon.

Retken ohjelmaan kuului myös kiertoajelu kaupungilla ja Valentina selosti mitä kulloinkin nähtiin, mutta rankkana jatkunut sade häiritsi.

Matkajärjestelyt oli hoitanut onnistuneesti Kymenmatkat OY Kotkasta.

Höstutfärd till S:t Petersburg 8.8.2019

Femton av Esbos bokbindares medlemmar reste med Allegrotåget till S:t Petersburg för att besöka Rysslands nationalbibliotek. Biblioteket är ett allmänt bibliotek, som är öppet för alla, och är grundat år 1795. Där äfinns för närvarande 38 miljoner böcker, så det är ett av världens största.

På S:t Petersburgs station togs vi emot av vår guide och tolk Valentina Makarova och chaufför Andrey. Vi for därifrån direkt till Rysslands nationalbibliotekets restaureringsavdelning.

Där förevisades för oss deras användning av arbetsmetoder, material och redskap. Största delen av det var för oss bekanta från tidigare. Användningen av en järnplåt vikt arbetsredskap klarnade först vid arbetsdemonstrationen.

Med dess hjälp kunde omslagets hörnförstärkning av läder pressas på plats. En viktig process var att pressa lädret noggrant omkring hörnet med att skuffa med redskapet mot hörnet. Efter det så skars överloppsmaterial bort och med lätta hammarslag slutfördes arbetet. Ett enkelt sätt, men funktionellt skede.

För oss resenärer var det av stort intresse när vi förevisades konstfullt utförd laminering. Restaureringsavdelningens chef Julia Siplaeva visade oss hur man gjorde det, samt maskinen, med vilket det gjordes.

Till exempel gamla dagstidningssidor reparerades med laminering på båda sidor med verkligt tunt laminat, som gjorde att texten förblev ganska läsbar. Samma teknik användes även på gamla slitna och söndriga boksidor vid reparation. Vid häftning av sidorna på nytt var boken helt användbar för läsning. Efter lunchen förflyttade vi oss till Rysslands Nationalbibliotekets huvudbyggnad, där vi togs emot av Nadezda Zagorskaja. Under rundturen berättade hon närmare om avdelningarna och dess samlingar. Längs korridoren fanns många lådor med kort på alla dessa många miljoner böcker. Rotundasalen.

Skyddade mot ljus fanns många vitriner böcker som var tryckta från deras ursprungstider. Från Gutenbergs vagg tryckt bok. På bilden 42-radiga Bibeluppslag från år ca 1452. Marco Polos historia, här avbildad sida från år 1481. Som tack för besöket överräckte Hannu Laine VACKERT – Nordiska Bokband 2018 utställningens utställningskatalog.

Till utfärdsprogrammet hörde även en rundtur i staden och Valentin berättade om sevärdheterna men ett kraftigt ösregn skynde sikten. Researrangemangen sköttes utmärkt av Kymin Matkat från Kotka.

Vieraskirja

Vuonna 2012 kävi ilmi, että Espoon kaupungin edustustiloissa Gumbölen kartanossa oli vieraskirja, joka ei sopinut paikan luonteeseen. Espoon kirjansitojen hallitus päätti lahjoittaa Espoon kaupungille käsin sidotun, kokonahkaisen vieraskirjan.

Kirjan suunnitteli ja satoi kirjansitojamestari Rudolf Sommer. Hän teki myös kirjalle kotelon, jota avattaessa kirja nousi kirjoitusasentoon. Kirjan kanteen painettiin Espoon kaupungin vaakuna ja sen takakanteen Espoon kirjansitojen logo. Kotelon kanteen painettiin Espoon kaupungin tunnus.

Tänä keväänä Espoon kaupungissa todettiin, että vieraskirja alkaa olla lähes täynnä. Kaupungin edustaja otti yhteyttä yhdistyksen puheenjohtajaan. Tämän jälkeen selviteltiin, olisiko mahdollista saada uusi, samanlainen vieraskirja täyttyneen korvaajaksi.

Uusi kirja tehtiin mahdollisimman hyvin noudattaen vanhaa suunnitelmaa. Paperina käytettiin 130 g/m² luonnonvalkeaa Terreus-paperia, jota saatiin hankittua. Kannessa käytettiin beigeä lammasnahkaa. Varastosta löytyi onneksi yksi tällainen vuota. Kirjan koon oli oltava sellainen, että se mahtuisi vanhaan koteloon. Ulkoiset mitat eivät saaneet poiketa 298 x 255x35 mm:stä. Vaakuna, tunnus ja kirjansitojen logo olivat tallessa laattoina. Näin uudenkin kirjanulkoasu saatiin samanlaiseksi kuin entinenkin. Myös uuden kirjan satoi Rudolf Sommer, avustajanaan oppipoikana allekirjoittanut. Rudolf kävi luovuttamassa kirjan Espoon kaupungintalolla kesäkuun loppupuolella. Materiaalikustannukset laskutettiin kaupungilta.

Seppo

Gästbok

År 2012 uppdagades, att Esbo stads representationsutrymme i Gumböle herrgård hade en gästbok, som inte var värdig platsen. Styrelsen för Esbo bokbindare tog beslut om att skänka åt Esbo stad en handbunden, av läder gjord gästbok.

Boken planerades och bands in av bokbindarmästare Rudolf Sommer. Han gjorde även en ask, som när man öppnade den steg boken upp klar för användning. På bokens pärm trycktes Esbo stads vapen och på pärmens baksida Esbo bokbindares logo. På askens pärm trycktes Esbo stads emblem.

Denna vår konstaterade Esbo stad, att gästboken började vara fullskriven. Stadens representant tog kontakt med föreningens ordförande. Efter det utreddes om vi hade möjlighet att göra en ny likadan gästbok i stället för den fullskrivna.

Den nya boken gjordes så gätt som möjligt enligt den gamla planeringen. Som papper användes 130 g/m² naturvitt Terreus-papper, som vi måste anskaffa. På pärmen användes beige fårskinn. I lagret hittade vi ett passligt skinn. Bokens format skulle vara sådant, att det passade in i den gamla asken. Yttre måtten fick inte avvika från 298 x 255 x 35 mm. Vapnet, emblemet och bokbindarna logo som klichéer fanns kvar. På detta sätt fick bokens utseende samma som tidigare. Den nya boken bands in av Rudolf Sommer, med hjälp av lärningen som är undertecknaren. Ru-

dolf överlämnade gästboken till Esbo stadshus i slutet av juni månad. Materialkostnaderna debiterades av staden.

Seppo

Kevätretki, John Nurmisen säätiö

Torstaina 23.5 tutustuimme John Nurmisen säätiön näyttelyyn ja toimintaan Pasilassa. Paikalla oli 12 yhdistyksemme jäsentä ja isäntänämme toimi kokoelma-asiantuntija Lauri Kaira. Lauri esitteli ensin säätiön toimintaa, joka osoittautui hyvin monipuoliseksi. Puhdas Itämeri-hanke taitaa olla tärkein nykähankkeista.

Säätiöllä on takanaan pitkä varustamohistoria, joka näkyy myös näyttelyn kokoelmassa (meriantiikki, kartat ja meritaide). Kokoelmaan kuuluu n. 150 taulua. Esillä oli paljon pienoismalleja, navigointivälineitä ja meriaiheisia tauluja. Esillä oli myös kokonainen laivan salonki.

Saimme tilaisuuden tutustua erikseen vanhoihin karttoihin. Ne kartat olivat hienoja. Karttoja on kaikkiaan yli 1000.

Säätiöllä on myös aktiivista julkaisuutoimintaa ja julkaisuja on noin 30 tietokirjaa. Viimeisin julkaisu on Otto Latvalan Merihirviöt, merenneidosta mustekalaan.

Säätiön toiminnasta löytyy lisätietoja osoitteesta www.johnnurminensaatio.fi

Kevätretki oli onnistunut sitä parhaiten kuvaa lausahdus ”miksi emme ole aikaisemmin käyneet täällä”.

Hannu Laine

Vårutfärd, John Nurminens stiftelse

Torsdagen den 23.5. bekantade vi oss med utställningen och verksamheten på John Nurminens stiftelse i Böle. På platsen var 12 föreningsmedlemmar och som vår värd var samlingskännaren Lauri Kaira. Lauri berättade först om stiftelsens verksamhet, som visade sig vara mycken mångsidig. Ett rent Östersjöprojekt torde vara den viktigaste utmaningen just nu.

Stiftelsen har bakom sig en lång rederihistoria, samt också att den har flera samlingar (antikviteter från haven, kartor och havkonst). Till samlingen hör ca 150 tavlor. Framställt var många miniatyrer, navigationsredskap och havbetonade tavlor. På utställningen fanns även ett helt fartygs hela salong.

Vi hade möjligheten att bekanta oss speciellt med gamla kartor. Dessa kartor var fina. Kartor fanns allt som allt över 1000.

Stiftelsen har även en aktiv förlagsverksamhet och publicerade är ca 30 faktaböcker. Senaste publicerade bok är Otto Latvalas Merihirviöt, från sjöjungfru till bläckfisk.

Om stiftelsen verksamhet finns tilläggsuppgifter under adressen www.johnnurminensaatio.fi Vårutfärden var lyckad och bästa kommentaren var ”varför har vi inte tidigare besökt det”.

Hannu Laine

Mistä saa materiaaleja ja tarvikkeita
kirjansidontaa varten
Material och utrustning för bokbindning

MH-Keskus Oy
Museoiden Hankintakeskus
Paperikonservointi A. Aaltonen

Postiosoite:
Sahaajankatu 20-22 E3
00880 Helsinki

Käyntiosoite:
Sahaajankatu 20 D-rappu 2. krs
(vierailut sopimuksesta)

Puhelin: 045 803 1330
S-posti: info@museoidenhankintakeskus.fi
Facebook: ww.facebook.com/Museoiden-
hankintakeskus

Tempera Oy, Uudenmaankatu 16–20
00120 Helsinki
Taiteilijatarvikkeet, paperit, kartongit ja pahvit

Kirjovärit Oy Suomi
Läkkisepäntie 22
00620 Helsinki
puh: 020-780 9696
Maalaus- ja kultaustarvikkeita

Nahka E&H Nahkakauppa
Fredrikinkatu 20
00120 Helsinki
puh: 09-625 898
Kirjansidontanahka

Kirjansitomo V&K Jokinen
Tarkkampujankatu 9 A
00120 Helsinki
puh: 09-635 143
Materiaalit, tarvikkeet ja sidontatyöt
Kirjansitomo Jari Marttila
Hitsaajankatu 15 A
00810 Helsinki
puh: 0400-570 481
Materiaalit, tarvikkeet ja sidontatyöt

GALATEIA
Iso Robertinkatu 35-37
00120 Helsinki
puh: 09-875 4702
GSM 0400-684 606
Kalanahka

LALUPATE OY / Studio Himalya
Käyntiosoite ajanvarauksella
Sahaajankatu 20 A 1. kerros
00810 Helsinki
puh. 0400-476115
Käsintehty paperit, japaninpaperi ym.

PIKKUSITOMO KIRJANEN TMI
Kotisivut: www.pikkusitomokirjanen.fi [1]
Osoite: Palokunnankatu 9, 13100 Hämeenlinna
Sähköposti: kirjansito-
mo@pikkusitomokirjanen.fi tai kirjansito-
mo@gmail.com. Puhelin: 040 504 2489
Huom! Avoimna asiakaspalvelulle ma-pe klo 15-
17 ja myös muulloin sopimuksen mukaan (koti-
sivuilla poikkeukset aukioloaikoihin).

Suomenkielinen kirjallisuus kirjansidonnasta
/Finskspråkig litteratur om bokbindning:

Tuula Moilanen	Kirjansidonnan opas, Kustannus Oy Taite, Gummerus kirjapaino
Riberholt & Drostrup	Käsikirjansidonta, Kirjateos, (loppumyyty, saa antikvariaateista)
Iso tietosanakirja	Kirjansidonta, sivu 259–273, OTAVA, (löytyy kirjastoista)
Hendel – Vuorio	Kirjanpainotaito, OTAVA, (Kirjastoissa tai antikvariaateissa)
Bühler	Suuri askartelukirja I, sivu 254 alkaen, WSOY, (Kirjastoissa)
Bühler	Paperi- ja pahvityö sekä kirjansidonta WSOY, (Kirjastoissa)
Sommer	Tekniset Kädentaidot, osa 4 siv. 177 – 197, WEILIN+GÖÖS (2007)
Lauri Mäkinen	Sido itse kirjasi, Kansan valistusseura, Käsiteollisuuskirjasto N:o 10 (1915), (Antikvariaateissa)
Josep Cambras	Osaavat Kädet Kirjansidonta, Kustannusosakeyhtiö Perhemediat oy
Paperia koskeva kirjallisuus: Litteratur gällande papper:	
Väiski Putkonen	Paperia ! , Otatiето Oy, lyhyt johdatus paperin historiaan
Moilanen Tuula	Käsintehty paperi. Kustannusosakeyhtiö Taide, 1997